

STAGEOPDRACHT LEERJAAR 2

Naam leerling: Misja van Zwol
School: Yuverta college
Leerjaar: 2
Klas: RO20V4LS
Opleiding: leefbare stad en klimaat

Inhoudsopgave:

Voorwoord.....	3
Inleiding	4
Hoofdstuk 1: mijn stagebedrijf.....	5
Hoofdstuk 2: De sfeer van Groengoed.....	7
Hoofdstuk 3: Projectbeschrijving Tuin op Hofbogen.....	8
Hoofdstuk 4: Mijn mening over Groengoed.....	12
Conclusie.....	14

Voorwoord:

Ik heb dit jaar bij Groengoed Rotterdam stagegelopen. Het was een erg leuke ervaring, maar niet helemaal het soort stage dat ik zou horen te lopen in mijn tweede jaar, met meer focus op echt werk dan werkvoorbereiding. De stage was erg handig voor persoonlijke redenen, maar niet 100% wat de school van mij zou willen. Mijn mentor was er oké mee, toch is het wel iets dat misschien invloed heeft gehad op mijn stageopdracht.

Inleiding:

Er zijn veel manieren om meer groen in een stad te krijgen, dat is een les die ik heb geleerd. Het gaat niet alleen via grote gemeenteprojecten maar via door kleinere projecten van kleine groepen. Voor mijn studie heb ik bij twee bedrijven stagegelopen. De eerste was de gemeente Rotterdam, waar voor een boomkwekerij werkte. Voor mijn tweede stage besloot ik dat het belangrijk was om te zien hoe een kleiner initiatief dat in de stad zelf projecten doet werkt.

Daarom koos ik er uiteindelijk voor om bij Groengoed Rotterdam voor mijn tweede jaar stage te lopen. Ik dacht dat het wel interessant was om te zien hoe een paar redelijk kleine tuinen redelijk veel effect kunnen hebben op de leefbaarheid van de stad en dacht dat Groengoed hiervoor een goed stagebedrijf zou zijn. Ik ga nu eerst vertellen over Groengoed: hoe het bedrijf werkt en hoe de sfeer er is. Daarna neem ik een bepaalde tuin als voorbeeld om inzicht te geven over hoe alles in elkaar zit.

Hoofdstuk 1: Hoe zit Groengood in elkaar?

Groengood Rotterdam is een kleine stichting met als doel om onze samenleving te verbeteren door meerdere moestuinen op te richten en deze moestuinen door meerdere vrijwilligers te laten onderhouden. Hierdoor kan er een 'community' ontstaan die mensen met groen in de stad in contact kan brengen. In de moestuinen van Groengood worden verder ook groenten gekweekt voor goede doelen. Ook werkt Groengood samen met de omwonenden rond hun tuinen en met meerdere kinderopvang groepen.

De mensen die bij Groengood werken kan je eigenlijk in drie aparte groepen opdelen: bestuursleden, ZZP-ers ook wel de coördinatoren genoemd en de deelnemers. De deelnemers zijn vrijwilligers; zij schrijven zich om een of andere reden bij Groengood in en helpen bij het onderhoud van de tuinen. Je kan ook de stagiairs (zoals ik) hierbij meetellen, want we doen in praktijk meestal hetzelfde werk als de vrijwilligers en er zijn niet genoeg van ons om er een aparte groep van te maken. Vrijwilligers mogen zelf kiezen bij welke tuin ze willen werken en zijn niet verplicht te komen. De deelnemers zijn dus inderdaad vrijwilligers (behalve als ze vrijwilligerswerk moeten doen van de gemeente maar dat is iets anders).

Het bestuur is de baas van Groengood, maar de ZZP-ers hebben de dagelijkse leiding, houden de tuinen op orde, praten met de bedrijven, stellen werkmomenten en zaaischema's op, behandelen klachten en problemen van vrijwilligers en stagiairs en bereiden evenementen voor. Ze doen zo'n beetje alles en begeleiden de werkmomenten waarin ze ook vaak hetzelfde werk als de deelnemers doen. Als deelnemer heb je het gevoel alsof de bestuursleden er alleen maar zijn omdat Groengood officieel een bestuur moet hebben om op de website te zetten. Maar misschien doen de bestuursleden op de achtergrond erg belangrijk werk.

Nu ik het er even over heb, is het misschien handig om dat schema van de website hebben even te laten zien:

Nout van der Vaard – Voorzitter
Ronald Bijl – Penningmeester
Rutger Henneman – Secretaris
Marco Edink – Bestuurslid
Frank Hilbrands – Bestuurslid
Daniel Opbroek – Bestuurslid

Echter heeft GroenGoed naast een bestuur ook met andere eisen van subsidieverstrekkers en andere opdrachtgevers (waaronder de overheid) rekening te houden. Ten eerste moet GroenGoed kinderen helpen door ze iets van de natuur te leren. Hiervan moet een minimum van 540 kinderen per jaar echt iets geleerd hebben.

Elke zes weken komen werknemers en bestuur samen en bespreken ze vooral hoe alles in de laatste zes weken is verlopen en wat er in de toekomst gedaan moet worden. Hierbij worden beleidsplannen gemaakt en indien nodig gewijzigd. Het gaat in totaal om drie nieuwe beleidsplannen: voor de komende maand, het komende jaar en de komende drie jaar. Verder wordt aan het einde van elk seizoen een conferentiegesprek gehouden met de vrijwilligers van elke aparte tuin om te bespreken hoe alles in hun tuin is verlopen dit seizoen, wat de coördinatoren vinden, wat de vrijwilligers vinden en wat de plannen zijn voor het komende seizoen.

De reden waarom deze conferentie op elke tuin apart worden gehouden is omdat elke tuin een beetje een aparte kerngroep van vrijwilligers heeft die niet echt in contact staan met elkaar, behalve natuurlijk als een vrijwilligers in meerdere tuinen werkt. Je kan moeilijk verwachten dat ze naar alle werkmomenten gaan, die de hele week door plaatsvinden op meerdere plekken in Rotterdam. Bovendien heeft elke groep vrijwilligers zijn eigen problemen en is voor elke tuin aparte feedback nodig.

GroenGoed heeft trouwens op elke tuin meestal een redelijk laag aantal mensen die op een gegeven moment aan een werkmoment meedoen want niet iedereen heeft er altijd tijd voor. Er zijn meestal een een of twee coördinatoren die het werkmoment begeleiden en meestal rond een tot zeven vrijwilligers die meedoen per werkmoment. Dat lage aantal werknemers en vrijwilligers heeft voordelen en nadelen. Het voordeel is dat GroenGoed zich zo goed zijn mensen kan richten. Er hoeft niet veel speciale inzet nodig om de tuinen op orde te houden en de planning te regelen; simpele software zoals Microsoft Excel, Teams en Google Drive zijn meer dan genoeg. De opzet is simpel en gemakkelijk.

Wel kan het aantal deelnemers een nadeel zijn in termen van werk. Want ook al doet GroenGoed wel een beetje aan aanleg, een groot deel van het werk bestaat uit onderhoud van al bestaande tuinen omdat de mankracht ontbreekt om nieuwe projecten te beginnen en om een nieuwe tuin te beginnen zijn er meestal gesprekken die erg lang kunnen duren, soms zelfs jaren. De coördinatoren zijn namelijk ZZP'ers dus ze moeten vaak een beetje vechten voor hun geld. GroenGoed werkt verder meestal mee met de overheid of andere groene projecten om zelf een tuin te ontwikkelen

Hoofdstuk 2: de sfeer bij Groen

In termen van sfeer is Groengoed Rotterdam voor veel mensen, waaronder ikzelf, een zeer gastvrij en relaxed bedrijf. Dit is denk ik, vooral omdat de tuinen deels worden onderhouden door vrijwilligers. De druk is niet groot, omdat GroenGoed kiest voor kleinere, niet al te ‘belangrijke’ of grote projecten. Het is immers onbetaald vrijwilligerswerk: ook om die morele reden moet het wel leuk zijn. Wat dan overblijft zijn mensen die het leuk vinden en geïnteresseerd zijn in tuinieren. Zij zijn meestal enthousiast of tevreden, waardoor de sfeer van Groengoed erg goed is.

Wat natuurlijk helpt, is dat we elk werkmoment met een bespreking met koffie en/of thee beginnen. Hierbij praten we over wat er gebeurd is in de persoonlijke levens van de deelnemers (is er nog iets wat jullie willen zeggen, gaat alles goed thuis, etcetera). Natuurlijk bespreken we ook de bezigheden van de dag, wie aan wat wil werken en hoe ze dat het beste kunnen doen. Nieuwe werknemers worden aan iedereen voorgesteld.

Op de laatste zondag van elke maand wordt er een kampvuur gehouden. Dit is een bijeenkomst op zondag waar iedereen kan langskomen en er gewoon gepraat wordt. Iedereen neemt snacks mee. Dat helpt echt om er een ‘community’ van te maken, een groep. Verder is er veel contact met bewoners die rond de tuinen leven. Bij een van de tuinen (het Wilgenplantsoen) helpen soms een paar jonge kinderen mee, in een andere tuin (Vredestuin Noord) hielpen een andere groep vrijwilligers mee met schoonmaken. Zo is er veel contact met de buurt en nieuwe mensen verhogen de sfeer erg.

GroenGoed heeft al met al een erg relaxte sfeer, maar dit kan soms ook een probleem zijn. Als er veel werk aan de winkel is, het vaak even duren voordat we beginnen en het werktempo zelf is vaak aan de slome kant. Dit is wel iets dat een van onze begeleiders, Hilde, probeert dit onderde; te verbeteren omdat zij weet dat hard werken ook leuk kan zijn (en omdat meer productie meer groente is om voor een goed doel te doneren). Toch is het een erg fijne plek om werk te doen, en dat is toch uiteindelijk het belangrijkste als je vrijwilligers wil hebben.

Hoofdstuk 3 projectbeschrijving tuin op Hofbogen:

Om meer inzicht te geven in de projecten van GroenGoed neem ik de tuin op Hofbogen als voorbeeld. Ik ga vertellen hoe deze tuin tot stand is gekomen en hoe het in elkaar zit. GroenGoed maakt plannen om nieuwe tuinen op te zetten, want op sommige nu bestaande tuinen zijn bouwplannen wat betekent dat ze verplaatst moeten worden. De meest recent aangelegde tuin waar ik stage ging lopen is de tuin op Hofbogen

De tuin op Hofbogen heeft een best leuk verhaal. Hij maakt namelijk deel uit van het Rotterdamse Dakpark-project en GroenGoed had er in het begin niks mee te maken. Een andere groep, Binder Groenprojecten, deed de aanleg, maar er ging iets mis - Binder liet namelijk een andere groep, Dakakker het onderhoud doen en zij deden weinig aan het onderhoud, de tuin op de Hofbogen raakte overwoekerd met onkruid. Het ging zo slecht dat de gemeente besloot dat als Dakakker de tuin zelf niet goed konden onderhouden een nieuwe groep moest worden ingehuurd: dat werd GroenGoed. Om ook het recht op onderhoud van de gemeente te krijgen, besloot GroenGoed het recht tot uitdagen ("Right to Challenge" in het engels) te gebruiken.

Voor degenen die hier niets over weten; in meerdere gemeentes in Nederland bestaat het recht tot uitdagen. Als een groep burgers denkt een publieke taak zoals het onderhouden van speeltuinen, of hier daktuinen, beter en goedkoper te kunnen doen dan de gemeente heb je het recht om uit te dagen (of zoals ik van mijn stagebegeleider hoor, 'challengen') voor het recht die publieke taak over te nemen als gesubsidieerd bewonersinitiatief.

Om deze 'strijd' te winnen, moet er een plan ingediend worden waarin staat wat er gedaan gaat worden, hoe alles geregeld wordt, hoeveel geld er voor dit initiatief nodig is, etc. Als de gemeente denkt dat dit een goed plan is, geven ze je als een budget en het recht om dat plan uit te voeren. Dat was het geval bij GroenGoed, die nu de tuin op de Hofbogen mag onderhouden. De gemeente behoudt wel het recht om iets anders mogelijk op die locatie aan te leggen en controleert of alles goed gaat.

Het recht tot uitdagen is naar mijn mening een handige manier om onderhoud aan mensen over te laten die dat echt willen zodat de gemeente zijn mankracht kan inzetten op andere projecten. Zo ziet de gemeente Rotterdam dat blijkbaar ook, want ze stootten het recht op onderhoud van de tuin op Hofbogen vrij soepel af naar GroenGoed nadat het plan was ingeleverd. Nu kan GroenGoed de tuin grotendeels naar eigen inzicht inrichten.

Dit zorgde wel tijdelijk voor wat drama met Dakakker, want zij vonden nog steeds dat zij het recht op onderhoud van de tuin hadden - de gemeente had blijkbaar niet verteld dat ze dat recht hadden verloren. GroenGoed wilde wel samenwerken, Dakakker dacht daar anders over en ging om eerlijk te zijn een beetje kinderachtig doen tegen GroenGoed. Zo kwamen mensen van Dakakker opdagen tijdens werkmomenten opdagen, zeiden ze op social media dat het hun tuin was – dingen als dat. De gemeente had de zaken veel beter kunnen doorspreken: nu duurde het geruzie redelijk lang.

GroenGoeds plan waardoor Dakakker het recht tot onderhoud verloor, stak redelijk simpel in elkaar. Het bestond eigenlijk zo'n beetje uit een schets (zie onderaan) van hoe de tuin er oorspronkelijk uitzag en een formulier met een nieuwe opzet, waarom ze de gemeente wilde uitdagen, met welke groepen er al contact was, etc. Het is wel leuk om even naar de schets te kijken, want het laat duidelijk zien hoe de tuin op Hofbogen verschilt van de originele versie.

Zoals te zien is, was het plan oorspronkelijk om van de tuin op Hofbogen exclusief een fruittuin maken. Op het rechter gedeelte van de tuin (oftewel het gedeelte van de tuin dat echt een tuin is) zouden vooral fruitbomen en fruitstruiken staan. In de nieuwe opzet van de tuin op Hofbogen worden de fruitbomen, aardbeien en bramenstruiken rond de randen van het terrein gehandhaafd maar komen er in het centrum meerdere moestuinbedden waarmee GroenGoed – zo is de ervaring – de handen vol zal hebben – fruitbomen en struiken hebben minder onderhoud nodig.

Moestuinen moeten mulch krijgen, er moet meer onkruid gewied worden en het meest belangrijke: Je kan de planten die er groeien steeds wisselen. Wat erg fijn is voor de bewoners, die niet alleen meer soorten groente oogsten, maar ook feedback kunnen geven wat ze dit jaar in hun tuin willen. Voor vrijwilligers is het ook veel leuker dan alleen onderhoud van fruitstruiken.

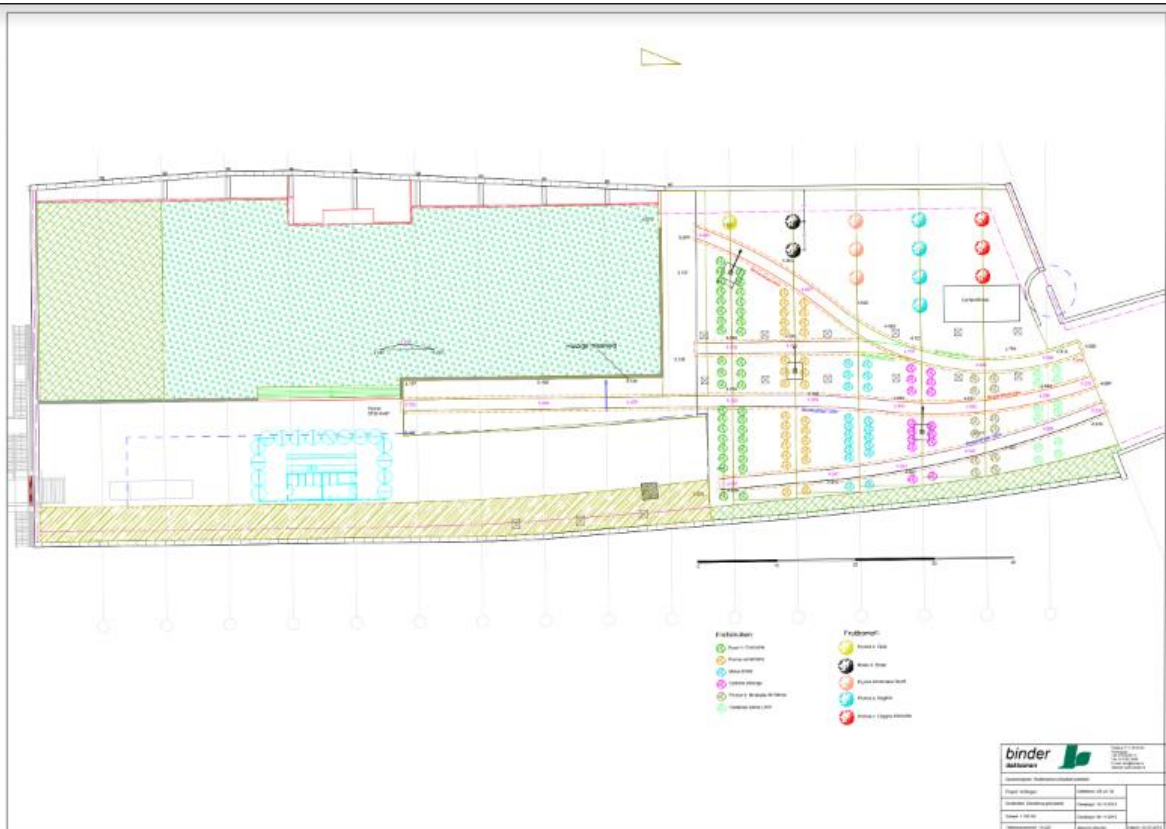
Verder zijn er alleen wat kleine verschillen met de tuin nu, zoals houtsnipperpaden naast de bedden en een composthoop in twee delen, zodat de ene hoop tijd heeft om te composteren terwijl de andere hoop gebruikt kan worden. Toch vertelt de schets niet het hele verhaal van de tuin op Hofbogen. Dat is namelijk een wilde of 'natuurlijke' tuin, dus niet zoals de achtertuin van je buurman met dat nette gazon. Er groeit redelijk veel "onkruid" (het is niet echt onkruid als je het wil hebben) naast de bomen en dichtbij, maar niet op, de bedden. De tuin ziet er redelijk wild uit, zeker in combinatie met de klapprozen die we gezaaid hebben. Al is dat onkruid soms best irritant zijn als je in de tuin werkt en het steeds moet weghalen, toch zorgt het voor een erg wilde uitstraling die ik erg mooi vind.

Verder zitten er tussen de bedden meerdere picknickbankjes. De tuin op Hofbogen staat open voor iedereen en moeten er ook zitplaatsen zijn. Het feit dat de tuin openstaat voor het publiek zorgt wel voor veel vandalisme op de tuin. Meestal blijft dat beperkt tot wat graffiti, maar sommige mensen denken blijkbaar dat het oké is om een slot open te breken of een hek kapot te maken, de schapen van kunststof die er een tijd stonden kapot te maken of van het dak te gooien, dingen zoals dat en dat is heel erg irritant. Het is niet echt iets dat GroenGoed gemakkelijk kan veranderen behalve als ze de mensen die dat doen kunnen aanspreken wat niet altijd kan.

Verder is de grond van de tuin niet overal diep. De tuin op Hofbogen zit namelijk op het Hofbogen gebouw waar vroeger een trein over liep: de gestorte laag grond is niet overal even dik. Ook daarom koos GroenGoed voor bramen aan de uiteinden van het dak; bramen hebben erg weinig nodig op te overleven. Ook bij de magere grond aan de rand groeien ze met een beetje mest en water wel door. De keus voor stekelige braamstruiken is ook handig, omdat het gevaarlijk kan zijn op de randen te werken. GroenGoed wist een klein mager stuk grond erg leuk in te vullen met een goede soort plant.

En dat is eigenlijk een beetje waar GroenGoed over gaat: weinig land optimaal gebruiken om er iets leuks van te maken voor omwonenden en vrijwilligers. Maar hoe krijgen ze die bewoners eigenlijk zover om langs te komen? Want ze krijgen soms mensen van vrijwilligers organisaties maar ze willen wel dat ook de bewoners langskomen. GroenGoed maakt namelijk weinig reclame, hun flyers vinden sommige van de ZZP'ers ook niet handig. Ze gebruiken wel social media, maar niet erg veel. Wat GroenGoed meestal doet als ze een tuin beginnen, is persoonlijk bij mensen langs gaan en evenementen te plannen om kennis met omwonenden te maken. Dat is vaak een soort picknick, waar GroenGoed mensen uitlegt wat ze doen en ze uitnodigen om mee te doen. Dat is soms ook een mooie manier om eenzame mensen uit hun isolement te halen. Vaak ontstaan zo mooie clubjes mensen die bij elkaar langsgaan. Dat is een belangrijke functie van GroenGoed. Het lijkt niet veel, maar kan voor mensen heel belangrijk zijn. Zo denk ik over de tuin op Hofbogen. Het is klein, maar fijn.

De
Schets:

Hoofdstuk 4 mijn mening over GroenGoed:

Ik heb dus maanden bij Groengood stagegelopen dus ik heb wel wat meningen over hoe alles hier in elkaar zit. Dus ik denk dat het alleen maar juist is om wat kritiek te geven en tips over hoe zaken beter kunnen.

Sterke punten:

De sfeer van Groengood is altijd erg vrolijk. Iedereen die daar werkt doet dat als vrijwilliger, de begeleiders zijn erg enthousiast en willen bijna altijd meehelpen en je vragen beantwoorden. Ook als stagiair voelde ik bijna nooit alsof ik elders wilde zijn (behalve als heel warm was). Die relaxte sfeer zorgde er ook voor dat mensen veel met elkaar praten en het werk soepel verloopt.

Verder wordt het werk goed overzien. Je krijgt hulp als je eigenlijk niet weet wat je moeten doen, heb je niks te doen dan gaan je zonder problemen met een ander aan de slag. Heb je hulp nodig dat vraag je dat, maar men lijkt erop te vertrouwen dat je het werk goed kan doen, wat niet elk stagebedrijf zo is.

GroenGoed is flexibel. Bij klachten noteren ze het en denken over verbeteringen. Plannen voor werkmomenten worden makkelijk aangepast. Men is erg open over feedback en wilde mij graag helpen met deze stageopdracht. Ik moet eerlijk zijn: Ik stelde deze opdracht te lang uit, tot ze mij eraan herinnerden. Verder heeft een begeleider, Hilde, ook de feedbackkaarten met me besproken voordat ze die zou invullen op het einde van mijn stageperiode. Ze gaf hierbij duidelijk haar mening over mij, maar wist kritiek op een erg aardige manier over te brengen.

GroenGoed is ook erg goed voor de buurt. Veel buurtbewoners zijn vrijwilligers in de tuinen, vinden dat werk leuk en maken er nieuwe vrienden. Het is fijn dat GroenGoed echt voor iedereen openstaat. Er zijn namelijk meerdere vrijwilligers die niet goed Nederlands spreken, maar de begeleiders laten ze altijd meedoen en doen hun best om ze te accommoderen door Engels te spreken en voor elkaar te vertalen zodat iedereen elkaar kan verstaan. Dat vind ik erg goed.

Tenslotte probeert GroenGoed bijna alles natuurlijk te doen. De potgrond en compost worden op de tuin zelf gemaakt, er wordt geen insecticide, fungicide, herbicide of kunstmest gebruikt. Zo'n duurzame manier is de beste manier.

De zwakke punten:

GroenGoed is om eerlijk te zijn een beetje te klein. Ik noemde ze klein maar fijn en dat is zeker waar, maar er kunnen zeker één of twee begeleiders voor de werkmomenten erbij. De begeleiders praten vaak over hoeveel werk ze te doen hebben en van elkaar moeten overnemen. Ook is er zover ik weet geen concreet back-up plan als een begeleider opeens ziek wordt, er was volgens een van mijn collega's/mede stagelopers een werkmoment waar geen begeleider bij was zodat de bewoners zelf het een beetje moesten overnemen. GroenGoed zoekt extra personeel en kreeg er recent een nieuwe begeleider bij. Maar het feit dat het een probleem was is een probleem op zichzelf.

Het gesprek met thee aan het begin van een werkmoment is vaak gezellig, maar soms is er veel werk aan de winkel en dan is een half uur praten niet handig. Zo werd de pruimenboom in de Vredestuin nooit gesnoeid wegens tijdgebrek. Een mogelijke oplossing zijn meer werkmomenten, maar dat vereist meer begeleiders en geld dat Groengoed niet echt heeft.

Verder heeft de afhankelijkheid op vrijwilligers ook nadelen als het slecht weer is. Mensen zeggen soms al af als het alleen miezert, er waren werkmomenten waar alleen begeleiders en stagiairs (oftewel: ik) op de tuin stonden. Daar valt weinig aan te doen voor GroenGoed, maar ik noem het even als zwak punt.

Tenslotte hebben de natuurlijke processen die Groengoed voorstaat wel hun nadelen. Sommigen tuinen hebben veel last van slakken en ratten die de groenten opeten. De gebruikte rattenklemmen dat wel op maar het kost wel tijd en moeite om die ratten vallen op te zetten.

Al met al is GroenGoed een heel fijn bedrijf en was het erg leuk om er stage te lopen. Het bedrijf is niet groot, maar heel positief voor de buurt en de vrijwilligers.

Dat heb ik van deze stage geleerd: ook kleine tuinen hebben veel handen nodig om ze te plannen, aan te leggen en te onderhouden. Dat maakt mensen blij en helpt het milieu: kleine initiatieven als GroenGoed zijn belangrijker dan je op het eerste gezicht denkt. In ben in ieder geval erg blij dat GroenGoed er is en hoop dat Nederland veel meer van dit soort bedrijven krijgt.

Nawoord:

Bij groengood stagelopen en deze opdracht maken was eigenlijk best wel leuk ook al heb ik het gevoel alsof ik niet superveel leerde. Dat jaar was echter meer een jaar van persoonlijke ontwikkeling voor mij dus een meer chille stage was wel eigenlijk wel handig. Ik heb niet echt iets meer hierover te zeggen.